

«Ένα το χελιδόνι κι η άνοιξη ακριβή»

ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΑΥΤΗ κυκλοφόρησε επιτέλους και στα ελληνικά το βιβλίο του Γιάννη Βαρουφάκη, που το είχα διαβάσει προ τετραμήνου στα αγγλικά με τον τίτλο «Adults in the room» («Ενήλικοι στο δωμάτιο»), υπό τον τίτλο «Ανίκητοι πτηνόμενοι» και υπότιτλο «Για μια Ελληνική Άνοιξη μετά από ατελείωτους μνημονιακούς χειμώνες» (εκδόσεις Πατάκη, σελ. 829). Είχα γράψει γι' αυτό λίγες αράδες στην εφημερίδα μας αρχές του καλοκαιριού. Τώρα το ρούφηξα κυριολεκτικά, γιατί εκείνο που με παρέσυρε στην ανάγνωση ήταν η ίδια η γραφή του.

Κι ας αρχίσω από το οξύμωρο του τίτλου. Είναι δυνατόν να υπάρχουν ανίκητοι πτηνόμενοι; Ως τώρα στο λογοτεχνικό τοπίο μας υπήρχε μόνο «η ποίηση της ήττας», όπως χαρακτηρίζονταν η μετακατοχική και κυρίως η μετεμφυλιακή ποίηση με κύριους εκφραστές τον Μανώλη Αναγνωστάκη και τον Τίτο Πατρίκιο. Διαβάζοντας όμως το βιβλίο τώρα, στην εξαιρετική ελληνική του μετάφραση, κατάλαβα γιατί οι πτηνόμενοι μπορεί να είναι ανίκητοι. Διότι πτηνόμενος ήταν ο ίδιος ο ελληνικός λαός, που, παρ' όλες τις διαχρονικές ήττες και πτωχεύσεις του μέσα στα τρεις χιλιάδες τελευταία χρόνια, εξακολουθούσε να παραμένει ανίκητος, αφού μιλούσε την ίδια γλώσσα και κατοικούσε στον ίδιο χώρο. Η πίστη του συγγραφέα στον ανώνυμο λαό, που διαποτίζει όλο το βιβλίο του, μεταμορφώνει και τον ίδιο σε ανίκητο, παρότι πτηνόμενο, αφού μεταλαμπαδεύει την προσωρινή ήττα του εν Ελλάδι ή Μνημονιστάν, όπως την αποκαλεί, ιδρύοντας ένα πανευρωπαϊκό κίνημα, το DiEM25. Από την εξάμηνη εμπειρία του ως υπουργού Οικονομικών μιας πτωχευμένης χώρας διαπιστώνει ότι το πρόβλημα, πέραν της χώρας του, είναι στη ρίζα του πανευρωπαϊκού. Και με τους στίχους του Παναγιώλη μελοποιημένους από τον Μίκη «Πάλης ξεκίνημα, νέοι αγώνες, οδηγοί της ελπίδας...» ξαναμπαίνει στον στίβο με την πρόσκληση και την πρόκληση στα 400 μέτρα μετ' εμποδίων.

ΚΙ ΕΜΑΘΑ ΠΟΛΛΑ διαβάζοντάς το. Πρώτα πρώτα, πώς λειτουργεί η τρικέφαλη Ευρωπαϊκή Ένωση, με το Brussels Group επικεφαλής και το παρακλάδι του, Euroworking Group. Π.χ., όταν ο πρόεδρος του πρώτου, που πρόσφατα μας επισκέφθηκε περιχαρής, σαν τον στρατηγό Βαν Φλιτ που ήρθε στο τέλος του Εμφυλίου να συγχαρεί τον Παπάγο για τη νίκη του, όταν, λοιπόν, ο μη ιπτάμενος Ολλανδός και πρόεδρος του Brussels Group, κύριος Ντάισελμπλουμ, απαίτησε σε μια από τις

τελευταίες συνεδριάσεις να φύγει από την αίθουσα η ελληνική αντιπροσωπεία της διαπραγμάτευσης, ο τότε επικεφαλής της υπουργός Οικονομικών, δηλαδή ο Βαρουφάκης, ζήτησε να μάθει από το αρμόδιο νομικό τμήμα βάσει ποιου άρθρου είχε αυτό το δικαίωμα. Και η απάντηση που έλαβε από τη νομική υπηρεσία της ΕΕ ήταν ότι, καθώς το Eurogroup ήταν ένα άτυπο όργανο, χωρίς ιδρυτικό καταστατικό, ο πρόεδρος του μπορούσε να ενεργεί κατά βούληση! Δεν δεσμευόταν από καμιά ρήτρα.

ΟΠΩΣ ΟΤΑΝ ΜΠΑΙΝΕΙΣ σ' έναν χώρο που δεν τον ξέρεις, οι άλλοι σε βλέπουν ως εξωγήινο, μόλις όμως καταλάβουν ότι γνωρίζεις καλύτερα από τους ίδιους τον «Παγκόσμιο Μινώταυρο» και, μάλιστα, έχεις συγγράψει και τη «Θεωρία Παιγνίων» σε απορρίπτουν μετά βδελυγμίας. Τέσσερα χρόνια είχαν συμπληρωθεί από το πρώτο μνημόνιο, όταν εμφανίστηκε ο άνθρωπος με το σακίδιο στην πλάτη και χωρίς προηγούμενη εμπειρία πολιτικού ή κρατικού υπαλλήλου. Μοναδικός στόχος του ήταν εξαρχής, πριν από οποιαδήποτε νέα διαπραγμάτευση, η αναδιάρθρωση του χρέους. Κι αυτό οι Ευρωπαίοι εταίροι μας δεν ήθελαν τότε ούτε να το ακούσουν. Γι' αυτούς πρωταρχικό μέλημα ήταν να πάρει η Ελλάδα ένα γενναίο δάνειο και με αυτό να εξοφλήσει τα δάνεια που της είχαν δώσει οι τράπεζες της Γαλλίας και της Γερμανίας και που εξαιτίας τους κινδύνευαν να χρεοκοπήσουν. Οπερ και εγένετο. Ακολούθησε το δεύτερο μνημόνιο τον Φεβρουάριο του 2012 και το 2015 ο Βαρουφάκης επανέφερε ως πρώτο θέμα την αναδιάρθρωση. Και άρχισε το «Τετέλεσται» του Εσταυρωμένου, που, αν και η νέα κυβέρνηση τον βρήκε επί του Σταυρού να πνέει να λούσθια, το Ιερατείο της προηγούμενης προανήγγειλε το success story της Ανάστασής Του.

Το βιβλίο, καθ' όλα βατό ακόμη και στον πιο ανειδίκευτο αναγνώστη, εστιάζει στους ανθρώπους και όχι στους αριθμούς. Ο συγγραφέας του σε κερδίζει με την ειλικρίνειά του και με την κατανόηση του άλλου, κυρίως του αντιπάλου. Με πρότυπο τον σαιξπηρικό «Μάκβεθ» και μόντο του Νίτσε «Όταν κοιτάξεις το εσωτερικό της Αβύσσου για ώρα πολλή, στο τέλος η Αβύσσοσ θα κοιτάξει μέσα σου». Και για να θυμηθούμε τον δικό μας Ελύτη, «ένα το χελιδόνι κι η άνοιξη ακριβή, για να γυρίσει ο ήλιος θέλει δουλειά πολλή».

